ROČ. I. Č. 7. 2. IV. 1919

REPUBLIKA

Jan Trampota: Z vojny.

Cena 60 hal.

JAROSLAV HANKA:

VÍTR.

Vítr si zapřahá sokoly,
sokolů spřežení sivé,
k jízdě je pobídne překotně divé
do hor i nad lesy, v údolí!
Letí a kvapí,
bič jak mu svistí!
Do hlubin s výšiny vzduchové slapy!
Ohýbá kmeny a rozmetá listí!
Divoký rej!
Jásá a řičí,
směje se, křičí:
„Leťte, mí sokoli, hahoj a hej!
Do šira letíme
po nebes prostoru,
ohrady zlomíme,
zdrtíme závoru!
Volni a silní letíme do dáli,
přes vodu, po polích, po lese, úskalí!
Hladiny vzedmeme zpyšnělých vod,
s vlnou si zahráme,
v tanec ji zlákáme!
Čistý jsme, silný a odvážný rod!
Letíme, letíme do šira,
obzor se celý nám rozvírá,
krásný a silný je prostorem let!
Sokoli, leťte, je bez mezí svět.“

O. HLAVÁČ:

OLOUPENÍ.

Smáli se a veselili,
zpívali a víno pili,
zříkali se milování,
krásní, mladí, nevázaní.

Víno pili, zpívali,
srdcím svým se rouhali,
krásní, mladí, nevázaní,
oloupení, oklamaní.

Čím víc pili — míň se smáli.
Pak již ani nezpívali,
zasmušilí, zaražení,
oklamaní, zpustošení.

Ani stopy po rouhání . . .

Kdosi vzlyknul znenadání,
Tichounce tak, jako z dáli.
Všichni rázem, čela v dlani,
zoufale se rozplakali.

O. HLAVÁČ:

KONFESE.

Vy, kteří znáte vykládat
pořouchlé naše hříchy
a do detailu aparát
pitváte lidské psychy
a k všemu klíče najdete,
já klaním se vám. Chairete!

Vy jistě nikdy nepili
svých sazenic jste mízy,
a nesoužil vás zavilý
drak pubertálních krisí;
kdo z dekadentních jeď však mis,
ten ztrácí schopnost analys.

Ten milovník je nevěrný,
přísahy dané ruší,
a plody kruté Moderny
mu otrávily duši,
ten nezná lásky k člověku,
a život je proň bez vděků . . .

Mně Przybyszewski pohrdat
naučil s osudem davů
a dal mi brzy ochutnat
pathologických stavů
a každý případ nemravně
hodnotit jenom pohlavně.

Na transcendentní otázky
já nerad brával zřetel
a od ctnosti a od lásky
nečekal věčných světel,
byl šťasten, když jsem nalézti
moh' notnou porci neřesti:

Já chvíli býval učencem
a chvíli zdobou korsa
a všecko to, co věděl jsem,
byla jen pouhá torsa,
a přebíhal jsem nezdárně
od mikroskopu k vinárně.

Tak občas do mne k potěše
jakási idei padla,
dnes zbožňoval jsem Mareše
a zítra zase Rádla,
však v týdnu duše prodejná
je ke všem stejně lhostejná.

A starým jedem otráven,
bez svědomí a studu,
zas konejšil jsem v lásce žen
hlad nezřízených pudů,
a v srdci se mi navždycky
zahnízdil netvor cynický . . .

BEN:

IMPROVISACE Z TRAMWAYE.

Jste příliš drobounká,
taková drobounká
v obličeji.
Taková drobounká
jako to nebývá
v obyčeji.
Nevím, co řekl bych
o Vás víc.
Nejradši bych Vás dal
na měsíc.

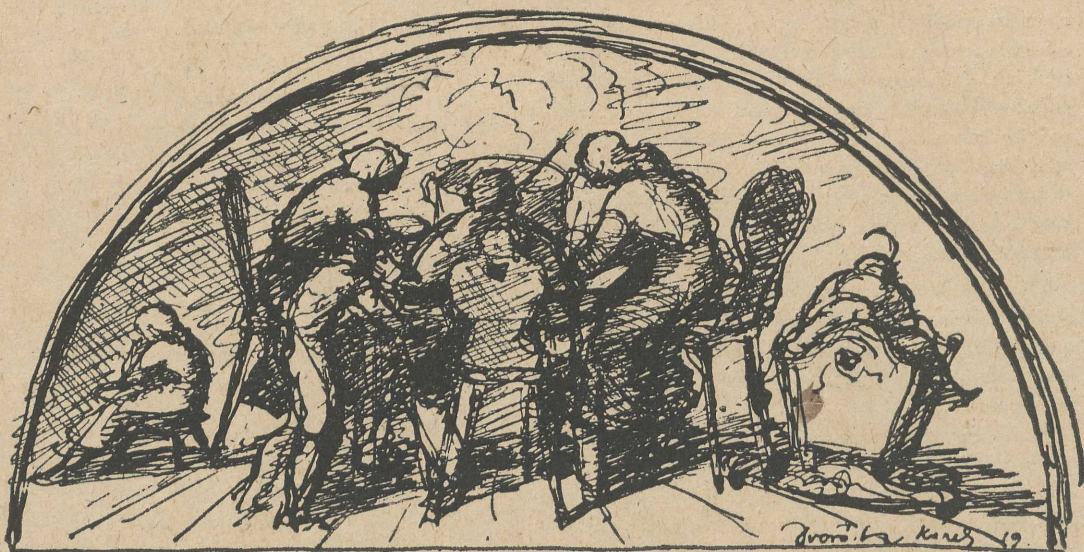

LEV BLATNÝ: DVĚ EX LIBRIS.

1. Děvčátko z předměstí.

Domečku smutný na předměstí! A přece smutný jen mnou, která jsem tolik dnes v noci vytrpěla, než jsem tě doběhla. Domečku dobrý a hodný, máš rudé srdce, a to jest má svěťnička. Ach, kolik jsem vytrpěla mezi dvanáctou a jednou s půlnoci! Ale teď ležím v peřinách, které jsou bílé a měkké jako mé myšlenky, a nechvěji se již hrůzou pod pokrývkou. Ví, jak mne má ovinouti, jak horko z těla vyssát i zahřát mráz v údech. Zítra až vstanu, poběhnu po všech těch ulicích, kudy jsem v noci dnes prchala — Bože můj, nebyla jsem nahá? — po všech těch ulicích, které jdou ze středu města na předměstí. A všude tam jistě porostou kvítka, neboť tolik jsem vytrpěla a já jsem přec hodná, hodná, hodná — — a tolik teď vzlykám. Ano, vzlykám, protože se dosud bojím těch rukou, které mne uchopily tak ukrutně za paže mezi dvanáctou a jednou. Co mně to napadlo, že jsem se usmála? Přece jsem spěchala od nádraží k tobě jen, domečku na předměstí, a nemohu za to, že ve mně cosi třesavě sládlo, ačkoliv na mne hrůza a malomoc padala. Domečku, rodný můj bratře, do téhle ulice hledíváš? Nepoznala jsem dosud noční ulice, která se skrývá záhadně mezi městem a předměstím. Běda, že mne zaklínala! Běda, že jsem ji poznala! Neboť myslím, že na ní kvítka přece již nevzejdou. Budu prchati po ní ve dne jako dnes v noci. Běda, běda! Kalné oči se vlekly za mnou od svítilny k svítilně a jakoby mlaskaly, přivírajíce se v samozřejmé rozkoši. Prázdné úsměvy vystupovaly z důlků zrádných stínů a pobíhaly po mém těle, jako by mne ohmatávaly. A Bůh ví, já jsem přec hodná, hodná, hodná a zahalená. Mlčelivé postavy mužů, upjaté a s pěstmi pevně zabořenými do kapes, jako by jen n a m a n u l é (a já vím, že nikoliv), vynořovaly se těsně za mnou či přede mnou, že jsem cítila jich jedovatý dech, pletly můj spěch a strach, neodbytně vzývajíce můj pohled, každá s jakousi těžkou a nemocnou otázkou, ba, byli i muži — a to byli ukrutní vládci a přísné hoře — kteří neznali otázek, ale jen svoji neústupnou odpověď. A potom — co mně to jenom napadlo, že jsem se

Sochař K. Dvořák: U stolu.

usmála? Mezi dvanáctou a jednou. Ah, ten neznal ani své odpovědi, ten znal jen rozkaz. Kdybych jen věděla, proč jsem se usmála a proč mně nohy rostly do země, když mne tak poděsil. Paže mne tolik přec bolely, když mne uchopil. Domečku, rodný můj bratře, nejsladší modlitbou jsem tě vzpomínala, neb nitro mé třesavě sládlo — jak — počkej — nutno teď spát — můj domečku — tolik — jsem — trpěla. A již — snad spím. Zítra — což — budou tam květy? Oh, tolik jsem — — Což — přijdu — zas? Mezi — dvanáctou a jednou. Domečku! — Hodná jsem. — Předměstí.

*

2. Herečka.

Oh, kdybyste ji znali! Ale kdybyste ji znali řekli byste jí to, a to by ji bolelo. Řekli byste jí, že nemá hříchu, ale těžké srdce, které nosí pod jeho oknem, aniž ví. Řekli byste jí, že chodí mezi neštěstím a osudem sama v tichých ulicích; a tito dva druzi nejsou ani symbolem ani materií, jež zatěžuje její srdce. Neboť tisícům rozdává ze svého srdce, aby bylo ještě těžším pro své neštěstí a osud, jenž se modlí v jejích dětských očích. Řekli byste jí, že se nezbaví těchto modliteb, jako se nezbaví svých tajemných očí, jako se nezbaví tajemství svého srdce. Neboť její srdce je těžké, aby rozdávalo úlevu a lehkost, její srdce je těžké, aby bylo těžším, jak chce pathos jejího osudu. Neříkejte jí to, protože by nechodila pod jeho oknem, které se z toho raduje.

JOSEF BRŮHE: K SOCIALISMU.

Ode dnů vlastního státu našeho jest z kořán změněna politika našich stran. Místo akcí oposičních, pasivních resistencí a orientací oportunistických, jež se projevovaly za dřívější odvislosti politické od cizího držitele moci státní, je dnešní politika kladná a tvůrčí, o vůli vybudovat národu stát. Pracovní program našeho života veřejného má výraz státotvorný a cit národní sounáležitosti, který sabotoval v dřívějším režimu, má prostor a vzduch a slunce k radostnému dílu.

28. říjen není konečnou sankcí spravedlivého a statečného národa, dal jenom zadost právu jazyka a dospělé kultury kmenové. Odtud jde cesta dneškem a příštími dny do budoucna a její směr jest spravedlnost.

A to jest vyznání socialismu: spravedlnost všech a všem. Proto jest úkolem sociální politiky odstraňovat zřejmý rozpor mezi tím, co jest, mezi skutečnými poměry a mezi tím, co by podle požadavku rozumu a práva býti mělo, tedy umenšit hospodářský a potitický význam ústavů a zařízení, jež tento rozpor živí, a tím zrušit těžkou protivu námezdných tříd oproti ostatní společnosti.

V české otázce sociální je však nutno jíti vlastní cestou: uvažovat o našich poměrech, prozkoumati je naší duší a opravovat podle potřeb našeho života. A skutečně, většina naší levice socialistické není přeborníkem německých dogmatů socialistických a není stoupencem historického materialismu, jako by jediná hospodářská stránka regulovala vývoj všech poměrů společnosti, a to i politických.

Všechna moc naší republiky je podložena ideou demokracie, která je předpokladem socialismu. Bez demokracie není socialismu. A zákonodárství našeho státu je projevem těchto ideí. Ale tyto věci musí býti vnímány jako nutné pro pokrok a vývoj státu, který se tvoří, a ne jako sleva té či oné strany jiné straně, která si právě zjednává vrch svou vahou, množstvím a nárokem, aby bylo odčiněno bezpráví z dřívějšího řádu společenského rozvrstvení. Socialism nemůže však přestati na tom, že uzná tuto vůli, projevenou dnešním zákonodárstvím, socialism jde dále až ke konečnému cíli: vybavit každého jedince společnosti z námezdného poměru, v němž jeden je pánem a druhý služebníkem a proklamovat jako zákon, který by byl obrazem právního přesvědčení lidu, že tito dva mají participovat na zisku a to tak, aby práce byla právním titulem tohoto účastenství.

EFER:

PÍSNIČKA O KRÁSNÉ PANNĚ JULIANĚ.

Juliana, krásná panna,
těla svého vládla rájem,
a kdo občas něco poví
panu vicekonsulovi,
tomu ráj ten dává v nájem.

Juliana, krásná panna,
těla svého vládla rájem,
a že byla panna čilá,
všude, kam se přitočila,
o papíry měla zájem.

Juliana, krásná panna,
výtečná je úřednice.
Bílých paží měkký ovál
kdož by moudrý podceňoval
i v té naší republice?

Juliana, krásná panna,
hezky podívat se umí.
V tiskové pak kanceláři
páni pěkné ženské tváři
myslíte, že nerozumí?

Juliana, krásná panna,
virtuoska sladkých tenat,
ve svých plánech zapomněla,
ženské spády že zná zcela
pan ředitel, jenž je ženat . . .

Juliano, krásná panno,
z aféry se Vaší kajem.
Pokud z děvčat pěkné tváře
budem dělat sekretáře,
k horší ještě lekci zrajem . . .

R. A. LOKNAJ: NOVÉ ČASOPISY.

(Karikatury slovem.)

„Republika“, list mladých. Méně nebezpečný než „Bohemia“ a bolševictví. Název rozhodně loyální a neškodný — ne tak obrazové reprodukce. S republikou má společný jedině prvý ročník.

„Sladko je žíti“, čte jinoch (patrně někdo

z redakčního kruhu) čekající ve frontě na cukr a zahořkle se směje.

„Smích Republiky“ pro jistotu a snažší porozumění ještě „Le Rire de la République“ — a přece málo inteligentní čtenář se zcela hrubě proti všem vtipným výzvám ve třech jazycích ani jednou nezasměje.

„Kino“, orgán filmových autorů, „Film“, orgán filmových herců (nikoli „Kinoherců“ Vorlíček & spol.), „Kinematografický věstník“, orgán nestranný a neodvislý všech zájemníků kinematografie — u všech číslo à 60 hal., I. ročník, reprodukce portretů kinohvězd dosud nikde neuveřejněné a zpráva, že Gunnar Tolnaes jede do Prahy... kupujte! — Chystá se „Stativ“, orgán filmových operatérů.

„Nebojsa“, satirický a obrázkový týdeník je po stránce literární i obrázkové význačnou kronikou dnešních dob. Dobrou úroveň „Nebojsy“ zaručuje redakční rada: J. S. Machar, dr. Jan Herben, Viktor Dyk, Karel Čapek, Josef Čapek.... čteš v každém z inserátů kolegiálních listů a časopisů z Mariánské ulice. Mnoho lidí čte jen inseráty — a stačí jim to. Pro ty, kteří čtou i ostatek listu, otiskují „Národní“ vybrané perly z pokladů „Nebojsy“. Má to pointu: Neboj sa, že zajdeš, dokud nad tebou držím svou ochrannou ruku. — I vážný denní tisk, jak vidno, inklinuje k satiře.

„Štika“, sbírka Hašlerových vtipů, které se již nevešly do písniček.

„Bassovy letáky“. Návod pro napodobitele: přečti pozorně denní noviny (nejlépe „Právo lidu“) hodinu před uzávěrkou letáku, pak co se ti zdá nejvšednější sesaď do rýmů. Za půl hodiny jsi s tím hotov stejně jako Zdeněk Kratochvil s karikaturou — a může to jít do tisku.

POZNÁMKY.

U „Husova“ lidu. Japonský plukovník Hirayama podnikl nedávno cestu k poznání českého venkova. Navštívil také Kunvald, kolébku Českých bratří, a o jeho pobytě v tomto městě přinesly zprávu več. „N. L.“ ze dne 18. března t. r. A z ní se dovídáme, že v proslovu k shromážděným poukázal také na to, že „jako národ Husův a Komenského povinni jsme bojovati za svobodu ducha“ a že se divil, že „dnes je u nás 98 proc. katolíků s nábožensvím povrchním.“ Budeme potřebovat mluvy ještě zřetelnější? *In.*

Venkov jako nejbohatší list si může leccos dovolit: i přeplácet a kupovat spisovatele z cizích stran, na př. kdysi už Machara a v neděli 9. března min. Václava Klofáče (Úvodník Nepřátelé českých republikánů). Vedle tohoto článku je tu ještě článek Japonce pluk. Hirayamy O budoucích stycích česko-japonských. Přihlédneš-li blíže, uvidíš pustý novinářský trik a sensacechtivé vodění za nos, neboť oba články nejsou nic jiného než interviewy nevinně na konci podepsané p. Pachmayerem. *Mil.*

Výstava Jana Trampoty otevřena bude v dubnu ve Weinertově aukční síni (Příkopy).

Z REDAKCE.

Upozorňujeme, že člověk, který píše do Smíchu republiky a podepisuje se Ben, není totožný s Benem, přispívatelem Republiky.

Originály všech kreseb, reprodukovaných v našem listě a původní podepsané výtisky linolejí a dřevorytů na krásném papíře, po případě i ručně kolorované, lze zakoupiti za přístupné ceny v naší redakci.

Do redakce došlo: Červen (roč. II. č. 3.), Socialistické listy (roč. II. č. 11.), Zítřek (roč. I. č. 23), Omladina (roč. II. č. 12. a 13.), Veraikon (roč. 1919 č. 1. a 2.).

Upozornění.

Toto číslo vychází opožděně vlivem změny redakce a nového jejího seskupení. Počínaje osmým číslem bude Republika vycházeti jako čtrnáctideník v dvojnásobném rozsahu nákladem B. M. Kliky. Adresa nové redakce, administrace a expedice: Praha II., Opatovická 9.

Předplatitele, kteří dosud nezaslali předplatného, důtklivě žádáme, aby tak učinili co nejdříve.

ALEXANDRE MERCEREAU:

AËLLO.

(Z „Contes des ténèbres“ přel. L. Vaněk.)
(Dokončení.)

Několik obrů sedělo za stolem. Jejich tváře byly pokryty maskami strašně vyličujícími smrt. Jeden z nich četl pergamen. Neuvěřitelné bohatství Aëllino bude patřiti prvnímu muži, který jedinkráte se spojí mužným obětím s mrtvolou panny. Všeobecným úžasem povolily svaly. Hnusem se zdvihly slabé žaludky, ale brzy, jako oceán trhající své hráze vše se vrhlo ke katafalku oběti. Sta rukou uchvátilo mrtvolu. Následovala bitka. Prsty vyrvávaly oči, tiskly hrdla, lámaly ramena. Nohy a hlavy tloukly do břicha, tříštily hrudě; nože se zařezávaly do šíjí, stápěly se v prsou, řezaly krky. Klouzali v krvi a ani hlas nevyšel ze rtů sevřených zuřivostí a pýchou. Znaveno půtkou několik zápasících chtělo utéci, ale nadarmo hledali dveře, které zmizely. Tu, zvířečtí vším zklamáním, opět vrhli se do boje znovu oživujíce ochablou zuřivost.

Brzy nezůstal v sále leč jediný zdravý muž. Byl to potomek Inků, synů Slunce. Byl malé znetvořené postavy od toulavého bloudění v dolech; jeho hlava byla ohromná a jeho ramena rovná. Měl krátké paže, ruce však měly sílu kleští. Po celou dobu zápasu se držel skryt v kterémsi rohu a když viděl; že se již nikdo nedrží zpříma, jist svým vítězstvím, přiblížil se k mrtvé a bez vzrušení srdce, bez úšklebku, s nervósním smíchem na rtech, zachvácen nelidskou zběsilostí obětoval se v hrůze nejvyššího vítězství . . .

Tu, hrdý jako lama, vzpřímil svůj trup pohrdaje hromadou mrtvol nakupených u jeho nohou, obrátil svůj jasný pohled triumfátora k vykonavatelům poslední vůle . . .

Sál s poklady byl otevřen.

Tato síň neměla oken; její jediné dveře se zavřely za obludným tvorem. Úžasná noc panovala kolem něj a žádný zvuk již nikdy nemohl dolehnouti k jeho uchu mimo radostné zvonění kusů zlata, které se sesuly shora jako lavina pohltivše navždy vítěze.

Karel Vaněk: Skica.

Republika, nezávislý týdeník. Vydavatel a odpovědný redaktor Miloslav Novotný. Řídí redakční kruh.
Redakce a administrace: Král. Vinohrady, Lužická 40, II. p. Tiskem Grafie v Praze. Štočky J. Štence.
Vychází ve středu. Předplatné na ¼ roku 6 K, na ½ roku 12 K, na rok 24 K.